

VITAL: Mogelijkheden voor duurzame intensivering in kaart gebracht

De stijgende vraag naar voedsel wereldwijd heeft gevolgen voor de landbouwproductie en landbouwgrond in Europa. Duurzame intensivering van het agrarisch landschap leidt tot een landbouwsysteem met minder milieu-impact zonder verlies van opbrengst en inkomen voor boeren. In het project VITAL maken onderzoekers uit vier Europese landen inzichtelijk hoe het proces van duurzame intensivering verloopt en welke mogelijkheden er zijn voor de Europese landbouw.

Nieuwsbrief Juli 2017

Boeren in verschillende landen staan voor dezelfde uitdagingen

In de tweede helft van 2016 heeft u deelgenomen aan een workshop van het VITAL-project in Bunnik in het Kromme Rijn-gebied in de provincie Utrecht, of hebben we u geïnterviewd. Vergelijkbare workshops en een vergelijkbare serie interviews zijn gedaan in drie andere studieregio's (zie kaart hiernaast): de Rhinluch-regio in Oost-Duitsland, de Vaucluse in Zuid-Frankrijk, en de Utiel-Requena-regio in het oosten van Spanje.

In de workshop en de interviews hebben we gesproken met boeren en landeigenaars, met boeren-organisaties, coöperaties, natuurbeschermers, wetenschappers, producenten, retailers, ambtenaren en beleidsmakers. We hebben de moeilijkheden en uitdagingen voor de toekomst besproken over landgebruik dat milieuvriendelijk is, maar ook economisch rendabel, en leefbaar. De workshopdeelnemers hebben hun kennis gedeeld over bestaande en mogelijke strategieën voor aanpassing aan de karakteristieken van de regio en hun sector.

Uw inzicht in de regio of de sector heeft ons erg geholpen om een goed beeld te krijgen van duurzame intensivering in Europa. We weten nu veel beter welke verduurzamings-initiatieven er zijn genomen in Europa, en wat er moet en/of kan gebeuren.

Hoofdpunten uit de workshops en interviews

- De afgelopen jaren zijn er allerlei innovatieve maatregelen genomen die de landbouw duurzamer hebben gemaakt, zoals **biologische of geïntegreerde plaagbestrijding**, verminderen van watergebruik, en mestvergisting.
- Verdere verduurzaming moet vooral komen uit regionale samenwerking.
  - De coördinatie en samenwerking in de regio en in de sector moet beter. Er is veel behoefte aan betere en meer georganiseerde, uitwisseling van kennis. **Supermarkten** zouden bijvoorbeeld **meer lokale producten** kunnen verkopen. Meer directe marketing kan regio's interessant maken voor recreanten.
  - De wet- en regelgeving is te complex en sluit niet aan op de realiteit. De milieuregelgeving strikter dan Europese regels, en regelgeving kan conflicterend zijn. Dit botst met het rendabel houden van landbouw.
- In de andere studieregio's kwamen in grote lijnen dezelfde hoofpunten naar boven. **Boeren in verschillende landen staan dus voor dezelfde uitdagingen.**

Een impressie van de workshops in (van boven naar beneden) Frankrijk, Nederland, Spanje, en Duitsland

Vervolgstappen in de Kromme Rijn-regio

- **Welke veranderingen hebben al plaatsgevonden in het Kromme Rijngebied?**
  - Dit jaar onderzoeken we in meer detail welke veranderingen in landbouwpraktijken er hebben plaatsgevonden, en vooral: waarom. We gaan hiervoor o.a. een enquête houden om zo een inzicht te krijgen welke veranderingen boeren implementeren, en hoeveel verduurzaming deze veranderingen opleveren.
  - Ook gaan we dieper in op de relaties tussen verschillende belanghebbenden, omdat juist de regionale samenwerking belangrijk is. We onderzoeken dit jaar welke manieren van regionale samenwerking er elders in Europa zijn, wat die opleveren, en of deze strategieën ergens anders ook zouden kunnen werken.
- **Uitwisseling van ideeën**
  - We willen de resultaten van deze eerste stap graag delen met de belanghebbenden in een volgende workshop, begin 2018. In deze volgende workshop willen we ook verder van gedachten wisselen over mogelijke maatregelen en oplossingen die voor duurzame intensivering kunnen zorgen.

Meer informatie? Bezoek onze website, volg ons op twitter, of mail de projectleider

www.vital.environmentalgeography.nl

@VITAL_EUProject

Nynke Schulp, Environmental Geography,
Vrije Universiteit Amsterdam
nynke.schulp@vu.nl